

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تأییدیه هیات داوران

اعضای هیئت داوران، نسخه نهائی پایان نامه خانم: نسرین کاظم زاده

را با عنوان:

بررسی عناصر داستان در داستاتک‌های محمود شقیر نویسنده‌ی معاصر فلسطینی

از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد تأیید می‌کند.

امضاء	رتبه علمی	نام و نام خانوادگی	اعضای هیئت داوران
	استادیار	دکتر کبری روشنفکر	۱- استاد راهنما
	دانشیار	دکتر خلیل پروینی	۲- استاد مشاور
-	-	-	۳- استاد مشاور
	استادیار	دکتر عیسی متقی زاده	۴- استاد ممتحن
	استادیار	دکتر هومن ناظمیان	۵- استاد ممتحن
	استادیار	دکتر عیسی متقی زاده	۶- نماینده گروه

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده در رشته *زبان و ادبیات عربی* است که در سال ۱۳۹۰ در دانشکده *ادبیات و علوم انسانی* دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم/جناب آقای *دکتر دکتر سرباز دوستی*، مشاوره سرکار خانم/جناب آقای *دکتر حسن پروینی* و مشاوره سرکار خانم/جناب آقای *دکتر* از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب *سرباز عالم زاده* دانشجوی رشته *زبان و ادبیات عربی* مقطع *کارشناسی ارشد* تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: *سرباز عالم زاده*

تاریخ و امضا: *۱۴۰۱/۱۰/۹۰*

آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرح‌های تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین نامه های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب..... دانشجو رشته..... در تاریخ..... ورودی سال تحصیلی.....»
مقطع..... دانشکده..... متعهد می شوم کلیه نکات مندرج در آئین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته های علمی مستخرج از پایان نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آئین نامه فوق الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هر گونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله بر اساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هر گونه اعتراض را از خود سلب نمودم»



امضا:.....

تاریخ: ۹۴/۱۰/۱۹



دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده علوم انسانی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیات عرب

(گرایش ادبیات عربی)

بررسی عناصر داستان در داستانک‌های محمود شقیر نویسنده معاصر فلسطینی

نسرین کاظم زاده

استاد راهنما:

دکتر کبری روشنفکر

استاد مشاور:

دکتر خلیل پروینی

دی 1390

تقدیرم

برپاس تعبیر عظیم و انسانین از کفر، ایثار و از خودگذشتگی

برپاس عاقله، بر مرثا و اکرامی امید بخش و جودشان که در این بر مردترین روز کاران به تیرین پشتیبان ارست

برپاس قلمی بنده ایشان که فریاد رس ارست و سرگردانی و ترس در بنشان به شجاعت مولا اید

و برپاس باجی بدین نشان که هرگز فروکش نمی کند

این جگر و عذرا به دورتاره همیشه پر فروغ زندگم، پدر و مادر عزیزم تقدیرم می کنم.

رہاسگزاری

رہاس و یاد خدای را کہ ان در گذش ہمہ اقی قیہوت و حکمت این ہمہ خلق در دست تدبیرش.

بخط اغت از یاد خداوند کار از زکیمہ نیک نیاو سخن مایہ آرام دل و موجب دگر من ارتت ہر آغاز این رہاس تقدیم بہ ارتداد ہر خدم ہر کار خانم

دکتر کہ سری رو شکر کہ بلکہ بلکہ مانع خود ایہ جانب را در این مری میرای فرمودند ادامہ باتمانی بر آری "وشوم فی الأثر ارتداد شاورم جناب آقای

دکتر خدیل پروینی رہاسگزارم و نامشان را زوری مکنیم بر صفی آغازین این اثر.

از کلیہ دورتا زم نگلی حنہ و نشان امید بخش و مایہ دگر طبع بود، قدر دانی مکنم.

بہ حکام حق جناب آقای محمد و شتیہ کہ بہ صافی بتیہ جاکتب را رہنمائی نہ وندا، شکر مکنم.

و اما یادمان نرود کہ رنگ دریاہر چند آبی ارت و بزرگ و بی این ننگلیا بہمان ارت و آرمان ہر پدر، مادر، برادران و خواہرانم در برگرفتہ اند تا ہر بہ افتخار

یاد کنند و تمام رنگام سایہ آملت و پنج کس بی ساینرت.

باشد کہ بہ مد آن تمیلین، این ہر بانان را قدر دان ہاشم.

چکیده

"داستانک" یکی از شاخه‌های ادبیات داستانی است که در دهه هفتاد قرن بیستم در واکنش به برخی عوامل اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، همراهی با سرعت تکنولوژی در زندگی بشر و عدم اقبال خوانندگان به داستان‌ها و رمان‌های پر حجم و طولانی ظهور یافت.

محمود شقیر (1941)، نویسنده معاصر فلسطینی با نگارش 4 مجموعه داستانک، یکی از پیشگامان و چهره‌های شناخته شده در این عرصه‌ی ادبی، در جهان عرب و به ویژه فلسطین به شمار می‌رود. وی هم‌چنین دارای آثار متعددی در حوزه‌های رمان، ادبیات کودکان، داستان کوتاه و نمایش‌نامه می‌باشد.

پژوهش حاضر با استفاده از روش تحلیلی - توصیفی به بررسی عناصر داستانی در مجموعه داستانک-های محمود شقیر پرداخته است. نتایج این پژوهش حاکی از آن است که عناصر داستانک که در حقیقت همان عناصر داستان کوتاه است، با ایجاز و فشردگی بیشتری همراه است. هم‌چنین مهم‌ترین عناصر داستانک‌های شقیر را می‌توان در مضمون، شخصیت، گفتگو، پیرنگ و سبک دانست. سبک محمود شقیر ساده و روان همراه با اختصار، فشردگی، نماد، سرعت در روایت داستان، تشخیص، بینامتنیت، هنجارگریزی، تضاد و تناقض و جرأت در بیان واقعیت‌ها است.

واژگان کلیدی: ادبیات داستانی، عناصر داستان، داستانک، محمود شقیر، ادبیات داستانی فلسطین.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
1	فصل اول: مقدمه کلیات، مفاهیم، تعاریف.....
2	1-1- مقدمه.....
3	2-1- تعریف مسأله و بیان سؤال‌های اصلی تحقیق.....
7	3-1- فرضیه‌ها / پیش فرض‌ها.....
8	4-1- پیشینه تحقیق.....
14	5-1- اهداف تحقیق.....
14	6-1- روش انجام تحقیق.....
15	7-1- چارچوب تحقیق.....
17	فصل دوم: ادبیات داستانی و داستانک.....
18	1-1- ادبیات داستانی و شاخه‌های آن.....
19	1-1-2- داستان (القصةُ الفنيَّةُ).....
21	2-1-2- رمان (الروايةُ).....
22	3-1-2- داستان بلند یا رمان کوتاه (القصةُ الطويلةُ).....
22	4-1-2- رمانس.....
23	5-1-2- داستان کوتاه (القصةُ القصيرةُ).....
24	6-1-2- داستان مینی‌مال.....

26 (القصة القصيرة جداً) داستانک
34 1-7-1-2 ارکان داستانک
36 2-7-1-2 عناصر داستانک
38 3-7-1-2 تکنیک‌های داستانک
38 2-2 عناصر داستان
39 1-2-2 پیرنگ، طرح (الحبکة)
44 2-2-2 شخصیت و شخصیت‌پردازی (الشخصیة)
47 3-2-2 درون‌مایه یا مضمون (المضمون)
48 4-2-2 موضوع (الموضوع)
49 5-2-2 صحنه (بیئة القصة)
50 6-2-2 زاویه دید (العرض القصصی)
53 7-2-2 گفتگو (الحوار)
54 8-2-2 سبک (الأسلوب)
56 3-2 نگاهی به داستان‌نویسی معاصر در فلسطین
59 4-2 داستانک در فلسطین
62 فصل سوّم: محمود شقیر و آثار وی
63 مقدمه
66 1-3 نگاهی به زندگی محمود شقیر
68 2-1-3 عناصر تشکیل دهنده‌ی شخصیت محمود شقیر

70	2-3- دوران زندان و تبعید محمود شقیر
73	3-3- آثار و تألیفات محمود شقیر
75	4-3- محمود شقیر و نویسندگی
77	1-4-3- عوامل مؤثر در نویسندگی محمود شقیر
79	5-3- علت روی آوردن شقیر به داستانک
81	6-3- محمود شقیر و ادبیات مقاومت (پایداری)
85	فصل چهارم: بررسی عناصر داستان در چهار مجموعه داستانک محمود شقیر
86	مقدمه
88	1-4- "طُقوسٌ لِلْمَرْأَةِ الشَّقِيَّةِ" در یک نگاه کلی
97	1-1-4- عنوان داستانکها
97	2-1-4- حجم داستانکها
98	3-1-4- مضامین داستانکها
99	4-1-4- شخصیت در داستانکها
102	5-1-4- زمان در داستانکها
102	6-1-4- مکان در داستانکها
103	7-1-4- گفتگو در داستانکها
103	8-1-4- زاویه دید داستانکها
104	9-1-4- موضوعات داستانکها
105	10-1-4- پیرنگ داستانکها

106 شروع داستانک‌ها	1-10-1-4
109 پایان داستانک‌ها	2-10-1-4
113 "طوقوس للمرأة الشقیة"	11-1-4
141 "صمتُ النوافذ" در یک نگاه کلی	2-4
148 عنوان داستانک‌ها	1-2-4
149 حجم داستانک‌ها	2-2-4
149 مضامین داستانک‌ها	3-2-4
150 شخصیت در داستانک‌ها	4-2-4
152 زمان در داستانک‌ها	5-2-4
153 مکان در داستانک‌ها	6-2-4
153 گفتگو در داستانک‌ها	7-2-4
154 زاویه دید داستانک‌ها	8-2-4
154 موضوعات داستانک‌ها	9-2-4
155 پیرنگ داستانک‌ها	10-2-4
156 شروع داستانک‌ها	1-10-2-4
158 پایان داستانک‌ها	2-10-2-4
161 "صمت النوافذ"	11-2-4
178 "مرور خاطف" در یک نگاه کلی	3-4
189 عنوان داستانک‌ها	1-3-4

191حجم داستانک‌ها	2-3-4
191مضامین داستانک‌ها	3-3-4
195شخصیت در داستانک‌ها	4-3-4
199زمان در داستانک‌ها	5-3-4
200مکان در داستانک‌ها	6-3-4
200گفتگو در داستانک‌ها	7-3-4
201زاویه دید داستانک‌ها	8-3-4
201موضوعات داستانک‌ها	9-3-4
203پیرنگ داستانک‌ها	10-3-4
204شروع داستانک‌ها	1-10-3-4
208پایان داستانک‌ها	2-10-3-4
211سبک داستانک‌های "مرور خاطف"	11-3-4
234"احتمالات طفیفه" در یک نگاه کلی	4-4
245عنوان داستانک‌ها	1-4-4
249حجم داستانک‌ها	2-4-4
249مضامین داستانک‌ها	3-4-4
251شخصیت در داستانک‌ها	4-4-4
252تحلیل شخصیت‌ها	1-4-4-4
257زمان در داستانک‌ها	5-4-4

258 6-4-4- مکان در داستانکها
259 7-4-4- گفتگو در داستانکها
260 8-4-4- زاویه دید داستانکها
261 9-4-4- موضوعات داستانکها
262 10-4-4- پیرنگ داستانکها
263 1-10-4-4- شروع داستانکها
265 2-10-4-4- پایان داستانکها
267 11-4-4- سبک داستانکهای "احتمالات طفیفه"
287 نتیجه‌گیری و پیشنهادها
296 پیشنهادها برای تحقیقات آینده
297 فهرست منابع
311 مُلخَصُ الرِّسَالَةِ بِاللُّغَةِ العَرَبِيَّةِ
322 Abstract

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول 1-1-4 عناصر داستان در 58 داستانک "طقوس للمرأة الشقية"	91
جدول 2-1-4 مضامین و درصد آن‌ها	98
جدول 3-1-4 نوع شخصیت، تعداد و درصد آن	100
جدول 4-1-4 تعداد موضوعات و درصد آن‌ها	104
جدول 5-1-4 انواع شروع، تعداد و درصد آن در داستانک‌ها	108
جدول 6-1-4 انواع پایان، تعداد و درصد آن در داستانک‌ها	112
جدول 7-1-4 نوع تکرار، الفاظ تکرار شده و تعداد تکرار آن‌ها	126
جدول 1-2-4 عناصر داستان در 40 داستانک. "صمت النوافذ"	144
جدول 2-2-4 مضامین و درصد آن‌ها	150
جدول 3-2-4 نوع شخصیت، تعداد و درصد آن	151
جدول 4-2-4 تعداد و درصد موضوعات	155
جدول 5-2-4 انواع شروع، تعداد و درصد آن در داستانک‌ها	157
جدول 6-2-4 انواع پایان، تعداد و درصد آن در داستانک‌ها	160
جدول 7-2-4 نوع تکرار، الفاظ تکرار شده و تعداد تکرار آن‌ها	161
جدول 1-3-4 عناصر داستان در 79 داستانک "مرور خاطف"	181
جدول 2-3-4 مضامین و درصد آن‌ها	194
جدول 3-3-4 بررسی شخصیت‌ها	197
جدول 4-3-4 نوع شخصیت و درصد آن	198

- جدول 5-3-4 تعداد و درصد موضوعات..... 202
- جدول 6-3-4 انواع شروع، تعداد و درصد آن در داستانک‌ها..... 206
- جدول 7-3-4 انواع پایان، تعداد و درصد آن در داستانک‌ها..... 210
- جدول 8-3-4 نوع تکرار، الفاظ تکرار شده و تعداد تکرار آن‌ها..... 214
- جدول 1-4-4 عناصر داستان در 74 داستانک "احتمالات طفیفه"..... 247
- جدول 2-4-4 مضامین و درصد آن‌ها..... 251
- جدول 3-4-4 نوع شخصیت، تعداد و درصد آن..... 255
- جدول 4-4-4 تعداد و درصد موضوعات..... 261
- جدول 5-4-4 انواع شروع، تعداد و درصد آن در داستانک‌ها..... 264
- جدول 6-4-4 انواع پایان تعداد و درصد آن در داستانک‌ها..... 266
- جدول 7-4-4 نوع تکرار، الفاظ تکرار شده و تعداد تکرار آن‌ها..... 269

فصل اوّل

مقدمه کليّات، مفاهيم، تعاريف

1-1- مقدمه

ادبیات عبارتست از تمام ذخایر و موارث ذوقی و فکری اقوام و امم عالم که مردم در ضبط و نشر آنها اهتمام کرده‌اند. ادبیات داستانی یکی از شاخه‌های ادبیات است که شامل قصه، رمانس، رمان، داستان بلند، داستان کوتاه، داستانتک و آثار وابسته به آنهاست.

داستان نویسی بر خلاف داستان گویی، تاریخ دور و درازی ندارد. تاریخ داستان‌نویسی فقط به کمتر از چهار قرن پیش می‌رسد. رمان‌نویسی به شیوه کلاسیک و امروزی آن اوایل قرن هفدهم و با رمان معروف "دن کیشوت" اثر سروانتس (1616-1547) زاییده شد. داستان کوتاه اما از رمان هم جوان‌تر است و هم عمر آن کوتاه‌تر. در واقع نخستین داستان‌های کوتاه اوایل قرن نوزدهم خلق شدند. در اوایل این قرن، "ادگار آلن پو" (1809-1849) در امریکا و "نیکلای واسیلی یوویچ گوگول" (1809-1852) در روسیه گونه‌ای از روایت و داستان را بنیاد نهادند که اکنون داستان کوتاه نامیده می‌شود.

بعد از چاپ کتاب "انفعالات" ناتالی ساروت در سال 1932، نویسندگان به فن جدیدی که شبیه داستان کوتاه بود اما در شکل و ساختار با آن فرق می‌کرد، روی آوردند. نام این جنس ادبی جدید داستانتک (القصة القصيرة جداً) بود که در آغاز قرن بیستم در آمریکای لاتین و اسپانیا بروز یافت و سپس به کشورهای عربی راه یافت. این نوع جدید ادبی ابتدا در سرزمین‌های شام به‌ویژه سوریه و

فلسطین و کشورهای مغرب عربی بویژه مغرب و تونس ظهور یافت و بتدریج به دیگر کشورهای عربی راه یافت.

این هنر بعد از سقوط ایدئولوژی‌های بزرگ ظهور کرد تا بر ارزش‌های والای انسانی مثل عدالت، آزادی، کمک به مظلومین و حاشیه نشین‌ها، تصویر شکست‌های انسان و شادی‌های کوچکش، دردهای سیاسی و اجتماعی تأکید کند.

در این پایان‌نامه تلاش شده است تا با معرفی داستانک به عنوان یکی از شاخه‌های جدید ادبیات داستانی معاصر و بررسی عناصر آن در مجموعه آثار داستانی محمود شقیر نویسنده معاصر فلسطینی، زمینه را جهت پدید آمدن تحقیقات بیشتر در حوزه داستانک فراهم آورد.

لازم به ذکر است که در این پژوهش از تعدادی منابع فارسی و عربی مرجع در زمینه‌ی عناصر داستان و داستانک بیشتر استفاده است، که از آن جمله می‌توان به دو کتاب "عناصر داستان و ادبیات داستانی" جمال میرصادقی، "هنر داستان نویسی" ابراهیم یونسی، "عوامل داستان" الهه بهشتی و "فرهنگ واژگان توصیفی ادبیات" عربعلی رضائی اشاره نمود. همچنین از منابع عربی در زمینه‌ی داستانک، دو کتاب "القصة القصيرة جداً" أحمد جاسم الحسین و "شعریة القصة القصيرة جداً" جاسم خلف إلیاس که دو تا از کتاب‌های مهم و مرجع در خصوص داستانک، عناصر و ویژگی‌های آن می‌باشند، نیز در این پایان‌نامه استفاده شده است.

1-2- تعریف مسأله و بیان سؤال‌های اصلی تحقیق

در پایان قرن نوزدهم داستان‌نویسی عربی در نتیجه‌ی برخورد میان دو فرهنگ عربی و غربی، شاهد ظهور شکل‌های مختلف داستانی بود که برخی از آن‌ها رشد و نمو یافت و مورد استقبال ادبا و نقاد قرار

گرفت، در حالی که برخی دیگر مورد غفلت قرار گرفت. از بین تلاش‌هایی که با بی‌توجهی مواجه شد، می‌توان به برخی آثار جبران خلیل جبران مثل: "التائه و السابق، المجنون و البدائع و الظرائف" اشاره نمود. هر چند که برخی از نقاد در آن زمان تنها اشاره‌ای به تازگی این آثار ادبی داشتند. مجموعه‌ی "التائه و السابق" از نظر حجم در بر دارنده‌ی داستانک‌هایی است که برخی از آن‌ها از 5 خط بیشتر نیست. این غفلت نقدی از آثار جبران از زمان ظهور آن که حدود یک قرن به طول کشید، در نادیده گرفتن داستانک و غفلت از آن سهیم بوده است، به ویژه این‌که جبران در مهجر و آمریکا و در مرحله‌ای که این نوع جدید ادبی نشانه‌های ظهورش آشکار شده بود، زندگی می‌کرد. بعدها زکریا تامر مشروعیت این جنس ادبی جدید را در کنار انواع ادبی دیگر به اثبات رساند.

(<http://hourria.net/vb/showthread.php=474>)

داستانک که اختصار آن (الق.الق.ج یا ق.ق.ج) می‌باشد، عمل ابداعی فنی است که تکیه بر دقت در انتخاب الفاظ، تمرکز شدید در معنا، فشردگی، پرهیز از توصیفات طولانی، ایجاز و اختصار، سرعت در آهنگ و پایان‌های شگفت‌انگیز دارد. داستانک با چنین ویژگی‌هایی به نویسندگانه‌ای آگاه و مسلط به زبان و ماهر در بلاغت نیاز دارد تا به نگارش آن روی آورد. داستانک فن آسانی نیست، از این رو پیشگامان آن در جهان عرب بسیار اندکند. (www.al7akia.com/forums/showthread.php?=5020)

داستانک نتیجه‌ی انتشار آگاهی و رشد فرهنگی بین مردم است، نویسنده احساس می‌کند در برخورد با خود و دیگران باید متفاوت عمل کند چرا که او و دیگری انسان‌هایی جدید و متفاوت از نسل قدیم هستند. نویسنده در رویارویی با انسان امروزی شیوه‌های جدیدی را در نگارش به کار می‌گیرد که تکیه بر اشاره، ابهام، حذف، بریدن حوادث، حذف مهم به خاطر مهم‌تر و ... دارد و ناگفته‌هایی را برای خواننده باقی می‌گذارد تا آن‌ها را کشف کرده و به تجزیه و تحلیل بپردازد. بر این اساس می‌توان گفت: